

Historische Vereniging Wormerveer

Nieuwsbrief Historische Vereniging Wormerveer jaargang 4, nummer 11 (augustus 2006)

van de voorzitter

(een bijdrage van Tom Tulleken)

Enige tijd geleden vond de derde editie plaats van de wielerronde van Wormerveer, de succesvolle rentree van de 'oude' ronde van Wormerveer die voor het eerst in 1946 werd verreden. In die naoorlogse tijd had bijna elk dorp in Noord-Holland zijn eigen rondje om de kerk maar daar kwam in de jaren zestig en zeventig danig de klad in. Gelukkig blijkt het in Wormerveer mogelijk een verloren traditie nieuw leven in te blazen: de wielerronde is er weer en h e!

Een andere traditie echter - en nog wel een  cht Zaanse - lijkt op haar laatste benen te lopen: van Pinksterdrie is weinig meer te merken. Het Zaanse bedrijfsleven is gewoon aan het werk, het Zaanstedelijke personeel heeft geen vrije dag meer en als gevolg hiervan is ook de belangstelling voor het traditionele bokkie kopen in Purmerend sterk tanende. Hoe anders was dat nog niet eens zo heel lang geleden. De Zaanstreek lag stil, er werd van alles georganiseerd en op de Purmerender veemarkt kon men over de (Zaanse) hoofden lopen.

Wat in Alkmaar en Leiden w l lukt - het nog steeds herdenken en vieren van de bevrijding van de Spaanse overheersing - lijkt hier niet meer mogelijk te zijn.

Zou het niet wenselijk zijn dat alle Zaanse erfgoedverenigingen de handen ineen slaan en een lobby gaan voeren om de viering van Pinksterdrie te stimuleren en wat nieuw leven in te blazen? Tenslotte zo'n unieke, puur Zaanse, traditie als Pinksterdrie is het waard behouden te blijven voor komende generaties.

amateurschilders

De tentoonstelling van Wormerveerse amateurschilders - uit heden en verleden - gaat door! (zie ook de vorige nieuwsbrief). De opening is op vrijdagavond 20 oktober om 20.00 uur en op de zaterdag en zondag daarna (van 11.00 tot 17.00 uur) is er ook nog volop gelegenheid de werken te bezichtigen. De expositie wordt gehouden in 't Vinkenest bij De Amandelbloesem aan de Vinkenstraat. Indien u nog werk wilt aanmelden, of u hebt een goede tip, dan kunt u contact opnemen met Dick Zwart (075-6282468).

foto's adelaar

Hoe de zeepziederij van Jan Dekker aan de naam Adelaar komt, zal duidelijk zijn. Dekkers Adelaar op het dak zal waarschijnlijk honderden keren gefotografeerd zijn. Dat je ook anders naar het gebouw kunt kijken, laat Hans Klopper zien.

Sinds zijn succesvolle 'optreden' bij de HVW wordt Antoon de Vries (voorheen kruidenier in de Goudastraat) overstelpt met aanvragen voor een lezing. Als toegift bij deze nieuwsbrief nog een gedicht van zijn hand over Zaanse luchtjes. Deze foto is uit 1980 en De Vries heeft net het bezorgerskarretje van Matthijs de Wit, van wie De Vries de kruidenierszaak overnam in 1939, uit het pakhuis gehaald en weer in elkaar gezet. Sinds kort bevindt het zich in het Zaanse Museum. (foto Antoon de Vries)

Alhoewel hij al vele jaren in de omgeving van Leiden woont, bezoekt hij zo nu en dan de Zaanstreek, geboortegrond van zijn grootouders en ouders en van hemzelf natuurlijk als geboren Zaandijker. De Avis fabriek in Westzaan, nu inmiddels geheel verdwenen, trok zijn aandacht en het lukte hem om de vervallen en verlaten sfeer van de fabriekshallen en lokalen in bijzonder licht te vatten. Op deze wijze heeft hij ook het interieur van De Adelaar gefotografeerd. Een aantal van zijn foto's kunt u vanaf 13 september bekijken in De Bieb aan het Dick Laanplein in Wormerveer, waarbij tevens de mogelijkheid bestaat in te tekenen op een boekje met alle foto's. (Misschien dat we al een profexemplaar kunnen laten zien op de HVW kraam tijdens de braderie op 2 september. U kunt alvast een indruk krijgen op www.hansklopper.nl)

De Avis foto's worden gepresenteerd op de jaarmanifestatie van de Stichting Westzaanse Digitale Beeldbank op zondagmiddag 24 september van 13.00 tot 17.00 uur in dorps huis De Kwaker in Westzaan (gratis toegang) en zullen daarna nog te zien zijn in De Bieb te Koog aan de Zaan en gedurende de maand oktober wederom in De Kwaker.

in dank ontvangen

We horen Loes van Horssen, onze archivaris, wel eens verzuchten dat er maar geen eind aan komt, dat ze altijd op achter loopt met de registratie. We voelen Loes haar probleem gerust wel aan, maar voor de HVW is het gelukkig dat de schenkingen voortdurend binnen blijven komen en ... dat vindt Loes natuurlijk ook. Inmiddels hebben we van een plaatselijk fonds een ruime bijdrage ontvangen voor de aanschaf van een computer voor de archivering en na de zomerperiode zullen we een begin maken. Kort geleden ontvingen we van de heer Boerwinkel een drietal mappen (nog niet in onderstaand overzicht) met uitgebreide documentatie over Wormerveerse molens, een prachtige aanvulling op onze collectie. Alle gevers weer hartelijk dank.

Ineke Heijndijk (Den Haag), 4 foto's: Thea Heijndijk bij het landje op de hoek Elzenstraat-Meidoornstraat-Esdoornlaan (1950), kinderen in de sneeuw, idem, (1946/1947), Thea Heijndijk en Tineke Helderma op het landje (1941), huizen Meidoornstraat (1939), dvd met bovenstaande foto's en 1 extra met Thea Heijndijk op de duikplank; W. Wezel, ordner met personeelsbladen Gebr. Klinkenberg,

map met foto's nieuwbouw en sloop gebouwen Gebr. Klinkenberg, jubileumblad Nereus; **Klaas Woudt** (Zaandijk), tekst lezing t.g.v. Gerrit de Jong tentoonstelling in Molenmuseum (11-5-2005); Mevr. **Bakker** (Zaanstroom), 21 kopieën krantenartikelen over hoofdagente G. den Uil, 1 ex. 'De Koppel' (orgaan van de politie sportvereniging Zaanstad) sept./okt. 1976, foto van Wessanen's Kon. Fabrieken op de Noorddijk ca. 1960-1970, korte omschrijving van het Rusthuis (1953), programmaboekjes Zaanse Operette Vereniging: 1945-1985 (40 jaar ZOV) / 1988 / 2000 / 2002-2005, diverse knipsels ZOV; **J.N. Boon**, 2 meelzakjes Wessanen's Kon. Fabrieken waarin personeel tijdens de oorlog meel kreeg (1 zakje met de naam C. Stadt); Mevr. **G. Emmer-de Boer**, herdenkingstegel Geref. Kerk Wormerveer 1876-1976; **P.B.J. Ferf** (Bergen), toespraak bij 75-jarig bestaan Wormerveer Avond Vakleekenschool met div. knipsels, boekje Jan Aten bij 100-jarig bestaan Ver. Spaarbank te Wormerveer (1950) en eigen herinneringen als directeur, tafelrede van Dirk Aten over Gerrit Blaauw (27-3-1981), uitnodigingskaart opening nieuw kantoor Aten aan de Zaanweg 113, knipsels: bezoek Gezant Dr. H.D. van Broekhuizen uit Zuid-Afrika (28-5-1936) en 3 foto's van toespraak op bordes Nieuwe Sociëteit en groepsfoto voor gebouw Mercurius / bezoek Engelse hockeyclub uit Reading (1946) aan Kraaien op oude WFC-voetbalveld aan Wandelweg / 7 foto's bevrijdingsfeesten 1945 / diverse knipsels firma Jan Dekker (1947, 1957, 1958, 1959, 1976) / Blaauwe Hof door Frans Mars in Zaanlander (1-3-1947) / overlijden P.J. Klinkenberg Jzn 24-6-1947 + art. tribunaal 1948; **Rimke Klitsie**, foto van overgrootvader Rood als petroleumventer bij Zevenhuizen; **N.N.**, boek 'Groeten uit de Zaanstreek', boek 'Ontheemde molens', kerstkaart fam. Swart, documentatie-verhaal over verzetsheld Kuijper, 'Anders door de Zaan-

(zie voor het vervolg van **in dank ontvangen** het losse vel)

erve de jong

De tentoonstelling over cacao- en chocoladefabriek Erve De Jong in maart trok meer dan 300 bezoekers, waaronder ook enkele leden van de Schoute familie. De naam van het bedrijf (opgericht in 1809 door Hendrik de Jong) is weliswaar altijd De Jong gebleven, maar na diens dood in 1822 heeft Dirk Schoute (1791-1861) de firma door vererving verkregen en hebben zijn nakomelingen steeds het bedrijf geleid.

Op de foto hieronder ziet u bij het tentoonstellingsbord mevrouw K. Podobsky-Schoute, dochter van Jacob Cornelis Schoute (1881-1967) en kleindochter van Cornelis Schoute (1835-1911), naast haar W.L. (Pim) van Geuns, helemaal rechts vooraan H.J.W. Ghijsen en naast hem zijn vrouw M.C. Ghijsen-Podobsky, dochter van de eerstgenoemde. Ook de heren Geuns en Ghijsen zijn verre verwanten van Cornelis die in 1911 is overleden. Ingewikkeld? Mogelijk worden al deze familierelaties straks duidelijker. De heer Van Geuns is namelijk bezig een boekwerk samen te stellen over de familie Schoute en haar betekenis voor Wormerveer gedurende vele generaties. Uiteraard krijgen de fabriek, het productieproces, de arbeidsomstandigheden, de bedrijfsbrandweer en nog tal van andere facetten een belangrijke plaats in het voorgenomen boek dat bovendien rijkelijk voorzien zal worden van illustraties. Een hele onderneming en wij hopen van harte dat hij in zijn opzet slaagt. Voor de geschiedenis van Wormerveer en met name de cacao-industrie alhier, zal het een belangrijke aanwinst zijn. De HVW heeft toegezegd hem waar nodig te helpen. Indien u nog beschikt over materiaal (foto's, documenten, knipsels) over Erve De Jong dat u ter beschikking wilt stellen voor studie dan vernemen wij dat graag. Met name zoekt Pim van Geuns nog afleveringen van het personeelsblad De Schakel. Ook zijn we benieuwd of er nog personen zijn die bij De Jong hebben gewerkt en daarover iets willen vertellen. Graag uw reactie aan ons secretariaat (zie colofon).

voorjaarsledenvergadering

In zijn openingsrede sprak HVW voorzitter Tom Tulleken ernstige woorden richting Zaanse politici en bestuurders. Op een enkele uitzondering na kwam in geen enkel verkiezingsprogramma de Zaanse cultuurhistorie en het monumentenbeleid aan de orde. Een kwalijke zaak en de taak van de diverse erfgoedverenigingen is om daar iets aan te doen.

De HVW is in korte tijd een flinke vereniging geworden en terecht vroeg de voorzitter een applaus voor al die vrijwilligers die dat mogelijk hebben gemaakt.

Het financiële verslag over 2005 werd door penningmeester Ruud Pauw toegelicht en door de vergadering goedgekeurd. Corry de Berg, sinds april 2004 onze secretaris (samen met Cora Wester), had laten weten dat ze wilde stoppen met haar bestuurswerkzaamheden. Heel jammer; als dank ontving ze een gesigneerd exemplaar van Eduard Vissers gedichtenbundel Karnemelkspad. Inmiddels heeft het bestuur Rimke Klitsie gevraagd haar plaats in te nemen. Tijdens de volgende ledenvergadering zal Rimke officieel worden voorgesteld. Na de pauze hield de 90-jarige Antoon de Vries uit de Goudastraat een lezing over zijn loopbaan als (zelfstandig) kruidenier. Wie er niet bij is geweest, heeft echt wat gemist. Hij hield een bijzonder smakelijk en amusant verhaal over zijn belevenissen in het kruideniersvak. Wat een causeur! Een perfecte afsluiting van een druk bezochte vergadering.

vandaag is de geschiedenis van morgen

(een bijdrage van Tom Tulleken)

Kikkers Ook dit jaar waren ze er weer, net als vorig jaar en het jaar ervoor. Op zwoele voorjaarsavonden gaven ze luidruchtig blijk van hun aanwezigheid en hun drang tot voortplanting. Menig voorbijganger hield glimlachend even stil om te luisteren naar hun concert.

Kikkers, tientallen, wellicht een honderdtal waren teruggekeerd naar een op de mens heroverd stukje natuur aan de Wormerveer Marktstraat.

Nadat in 2002 het stenen pakhuis De Arend van Boon's fabrieken aan de Marktstraat gesloopt was en de funderingen verwijderd waren, restte een kaal stuk grond dat al snel verwerd tot een klein moerasje. Hoe sterk de natuur is bleek vervolgens, want in het voorjaar van 2003 schoot hier de lisdodde 'uit het niets' omhoog. Hoelang hebben de zaden van deze waterminnende plant hier onder de bebouwing verborgen gelegen en als het ware gewacht op hun kans te ontspruiten?

De Marktstraat bestaat pas sinds 1850; daarvoor waren het twee paden, gescheiden door een brede sloot (de Noordersluisloot). Heel toepasselijk heette het pad aan de noordzijde het Kikkerspad, lopend vanaf De Jonge Prins, bebouwd met enige huizen en afgesloten door de oliemolen De Bonte Ruiter. Na het dempen van de Noordersluisloot (in 1850) ontstond de Marktstraat zoals wij

(foto Gerard Graas)

die nu kennen.

Sinds de aanleg van het Kikkerspad omstreeks 1600 is er dus in dit gebied veel bouw- en sloopectiviteit geweest (ook papiermolen De Soldaat stond in de onmiddellijke omgeving) en het traditionele slagenlandschap werd geheel bebouwd en verhard.

Inmiddels leiden allerlei activiteiten weer tot inlevering van dit moerasje; er is een noodpad aangelegd dat via een nieuwe stenen brug naar het Dick Laanplein en de bibliotheek leidt. De afronding van de nieuwbouw aan dit deel van de Marktstraat zal de zaden van de lisdodde opnieuw toedekken en de kikkers zullen op zoek moeten gaan naar een andere plek om zich voort te planten.

Maar voorlopig zijn ze er nog en kunnen we ze horen, vooral 's avonds. Op dit deel van de Marktstraat, het oude Kikkerspad, voelen de kikkers zich kennelijk bijzonder thuis. Wellicht krijgen lisdodde en kikker in de verre toekomst nog eens een kans op leven in dit stukje Wormerveer.

mijn favoriete foto

Toen eind 2004 het HVW monumentenboek verscheen, trok dat de aandacht van Laurens Vis uit Wassenaar. Terstond meldde hij zich aan als lid van de werkgroep *Bebouwde Omgeving en gezien zijn beroep als (restaurant) architect*, voegt hij heel wat expertise toe (zie ook www.visarchitecten.nl). Laurens Vis (1949) is een telg uit het Wormerveerse ondernemersgeslacht Vis; hij is geboren op Zaanweg 46 en groeide op, zoals hijzelf schrijft, 'in en rondom' pakhuis Riga aan de Veerdijk te Wormer recht tegenover de Marktstraat. Alhoewel hij al jaren niet meer in onze streek woont, heeft hij een grote, actieve belangstelling behouden voor de Zaanse geschiedenis. Kortgeleden, bij het doornemen van het archief van grootvader Albert Vis (1891-1970), kwam hij een twintigtal foto's tegen van Wormerveer uit de periode 1880-1900. Prachtige plaatjes, waarvan de meeste gemaakt zijn door W. Oldenkamp uit Arnhem en S. van der Zijl uit Amsterdam. Wat aantekeningen op de achterkant doen vermoeden dat de serie oorspronkelijk uitgebreider is geweest en hopelijk komen er later nog wat meer gegevens boven tafel.

Centraal op de foto staat meel- en pelmolen De Witte Vlinder, vroeger ook wel bekend als De Wit. Waarschijnlijk stond hier in 1536 al een 'wintcoornmolen'

In april kregen werkgroepleden tekst en uitleg van Rimke Klitsie (links op de foto staand) bij hun bezoek aan ons archief. Archivaris, Loes van Horssen, ziet u achteraan zittend op de trap. (foto Willem van Horssen)

van het standaardtype; deze is tijdens de Spaanse troebelen verbrand. Ook de herbouwde molen uit 1589 ging in 1693 door brand verloren en de molen, zoals op de foto, is rond deze tijd opnieuw gebouwd maar nu als bovenkruier. Het is moeilijk een precieze datering te geven van wanneer deze foto is; best mogelijk dat in het archief van de familie Vis nog rekeningen van de fotograaf of correspondentie bewaard is gebleven die meer duidelijkheid verschaffen. In ieder geval, De Witte Vlinder is gesloopt ergens in de zomer van 1885. De wanstaltige en gevaarlijke korenmolen (zo stond het toen in de krant) werd in recordtijd gesloopt zodra de gemeente het in bezit verkreeg. Gevaarlijk? ... vast wel en over wanstaltig denken we nu heel anders. De voornaamste reden echter dat het gemeentebestuur de molen kwijt wilde, was dat het 'gevaarte' verschrikkelijk in de weg stond op de kruising van Zaanweg en Marktstraat, de steeds drukker wordende verbindingroute met Krommenie.

hartelijk dank

Gelukkig beschikken we over een flink ledenaantal en de contributies zijn voldoende om de begroting sluitend te krijgen. Maar zonder donaties, de extra inkomsten dus, zou de HVW niet zo gemakkelijk alles kunnen doen en zou het toch krap aan zijn. Denkt u maar aan ons tijdschrift *Wormerveer Weleer* en de nieuwsbrief, de huur en inrichtingskosten van ons archief en vergaderruimte, de tentoonstellingen en de jaardag niet te vergeten. We hebben plannen ons archief te digitaliseren en wat extra publicaties uit te geven. Dure zaken allemaal. Gedurende de vier jaren die wij nu bestaan, hebben wij al van menig fonds een ruime bijdrage mogen ontvangen, net als van diverse bedrijven en instellingen overigens: hetzij in geld, hetzij in natura. Meestal geheel onverwachts (maar dat vinden we niet erg) krijgen we ook van particulieren flinke bedragen toegeschoven. Zo ontvingen we laatst enkele honderden euro's van de heer Van der Hoorn die vanwege zijn 40-jarig dienstverband bij Parteon de

HVW wat cadeau wou doen. Hetzelfde geldt voor Vrouwen van Nu die na afloop van een lezing door Tom Tulleken in het voorjaar hun portemonnee omkeerden en zo meer dan € 300,- bijeen brachten voor ons huisvestingsfonds. We zijn er blij mee en daarom nogmaals ... hartelijk dank.

boek&

Het Wormer- en Jisperveld is prachtig en Donald Niedekker (tekst) en Ed Zijp (foto's) hebben op hun beurt daarover een prachtig boek gemaakt. *Door riet omzoomd, het Wormer- en Jisperveld* is de titel; een uitgave van Stichting Uitgeverij Noord-Holland, ISBN 9071123979, € 20,-

Een ongewoon vollukkie: de historie van gewone mensen in een ongewoon dorp in foto's en verhalen is een uitgave van de Stichting Oudheidkamer Oostzaan. Een bijzonder aardig kijk- en leesboek, boordevol foto's en korte stukjes over het dorpe leven en dat alles voor een zeer schappelijke prijs. ISBN 908080603x, € 14,95.

Kunstenaar en boekbinder Ed Müller heeft onlangs in eigen beheer het tweede deel uitgebracht over *Zaandam in fotografieken* nu over de periode 2002-2006. Müller hanteert een geheel eigen werkwijze door zelfgemaakte foto's om te zetten in een schilderachtige voorstelling. Dit keer zijn alle afbeeldingen in kleur. Prijs € 35,- ; te koop bij Grafiek Kabinet, Krugerstraat 64, Zaandam (tel. 06-22079983).

Vele miljoenen geven bedrijven uit aan reclame en vormgeving in de hoop natuurlijk dat het bedrijf en het product een onuitwisbaar 'merk' wordt. Dat had men bij Verkade al heel vroeg begrepen en het is dankzij het creatieve talent van Cees Dekker (1900 -1990) dat iedereen Verkade kent. Over zijn werk als ontwerper en vormgever is nu het boek *Cees Dekker; kunstenaar bij Verkade* verschenen, geschreven door Jan Pieter Woudt en

uitgegeven door Stichting Behoud Cultureel Erfgoed Verkade. Prijs € 19,90.

ParkPoëzie is een gedichtenbundel van leerlingen van de basisscholen Toermalijn, De Pionier en De Mei ter gelegenheid van de Wormerveerse Gedichtendag van 26 januari 2006. Dit is de vierde uitgave (de eerste verscheen in 2003 tijdens Wormerveer 500 jaar) en ook dit keer is het een zeer aantrekkelijk boekje geworden. Een waardevolle traditie inmiddels. Prijs € 2,50. (In de Zaanbocht zijn een vijftal expoborden geplaatst met gedichten over de Zaan uit de vorige bundel.)

Het heden en verleden van de Kanaaldijk door Pieter Jonges en Liesbeth Jonges is een kloeke bundel van 234 bladzijden over de boerderijen en bewoners langs het Noordhollands Kanaal tussen Spijkerboor en Neck. Uitgegeven in eigen beheer, prijs € 20,- ; tel. 0299-438309.

Bij Bruna uitgeverij is van *Internet bij stamboomonderzoek* een herziene editie verschenen. Omdat alle fasen van stamboomonderzoek aan de orde komen, is deze uitgave zowel geschikt voor de beginner als voor de gevorderde die zijn resultaten wil publiceren op het internet. ISBN 9022950247, € 12,50.

Een (historische) kaart met alle slootjes en weggetjes erop maakt pas goed duidelijk hoezeer ons landschap veranderd is. De *Grote historische topografische atlas Noord-Holland, 1894-1933* bevat alle nog met de hand getekende kaarten van rond 1900 op een schaal van 1:25.000. Verschenen bij uitgeverij Nieuwland in Tilburg, ISBN 9086450091, € 39,90.

Twee jaar geleden verscheen op dvd een IKON documentaire uit 1982 over een boottocht over de Zaan (met veel historisch materiaal). Hetzelfde tochtje is nu weer gemaakt met (Wormerveerder) Bouwe Postmus, Willem Kakes en Leen Amons als commentatoren. Ot Louw heeft de nieuwe dvd *Van de Zaan gezien 2005* geregisseerd en divers historisch materiaal toegevoegd. Uitgegeven door Het Materiaal in Bussum, prijs € 18,50 (beide dvd's samen kosten € 25,-).

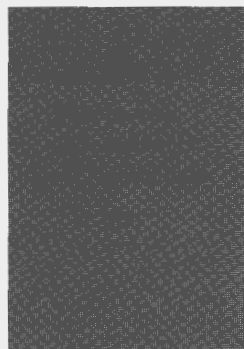
In *Plaatsnamen en streken in Nederland* analyseren auteurs Gerald van Berkel en Kees Samplonius de herkomst en betekenis van alle plaatsnamen in Nederland met een toelichting en soms ook met de historische context. Uitgeverij Het Spectrum, ISBN 9027420971, € 24,50.

Eind vorig jaar verscheen de derde druk van *Archiefwijzer: handleiding voor het gebruik van archieven in Nederland* door Yvonne Bos-Rops. Uitgeverij Coutinho (Bussum), ISBN 9062834744, € 23,-.

Er verschijnen de laatste tijd nogal wat nostalgische fotoboeken over perioden uit de 20^e eeuw. Een feest der herkenning meestal. We noemen er drie: *Veranderd straatbeeld: de straat in de twintig-*

ste eeuw (Aprilis, ISBN 9059940695, €18,50), *Zeg, ken jij de mosselman? - verdwenen beroepen* (Scriptum, ISBN 9055944343, € 16,-) en *In de winkel van Sinkel is alles te koop - winkels van vroeger* (Scriptum, 9055944793, € 16,-).

Tenzij anders vermeld, zijn alle boeken in deze rubriek te koop bij boekhandel Pasman (Zaanweg), Bruna (Marktplaats) en Schuurman (Stationsstraat).

Een aardigheidje natuurlijk is dit mini-boekje van drukkerij Heijnis en Schipper te Zaandijk. Het is al herdrukt en mogelijk alweer uitverkocht, maar ongetwijfeld zal het nog wel eens komen. We nemen aan dat de drukkerij gesloten is op Pinksterdrie.

kortweg

Wandelen Voor het najaar staan weer twee HVW wandelingen gepland. De tocht door Wormerveer Zuid (met een deskundige rondleiding door het Wilhelminapark als extra) is op zondag 1 oktober en door Wormerveer Noord op zondag 8 oktober. De wandelingen beginnen om 10.00 uur en duren zo'n twee uur. De kosten zijn € 2,50 inclusief een kop koffie. Reserveren is gewenst; u kunt zich aanmelden bij Dick Zwart (075-6282468), die u dan meteen vertelt waar het startpunt is.

Dia's Tijdens de jaardag in januari presenteerde Dirk Krom een aantal korte diavoorstellingen. Jammer dat het zo kort duurde, vernamen we meermalen. Vandaar dat we Dirk gevraagd hebben om eind november een avondvullend programma te verzorgen. U hoort er binnenkort meer over.

Bruggen en veren Tussen kant en wal is de titel van een expositie (tot en met 10 september) in het Molenmuseum te Koog a/d Zaan. Hoe kwam men vroeger aan de overkant van de Zaan? Dat ging verrassend genoeg nog heel lang met een roei-boot of een pontje! In december zal bij de oplevering van de Prins Bernhardbrug een boek verschijnen onder dezelfde titel geschreven door Peter Roggeveen.

Hembrugterrein De fototentoonstelling *Het geheim van het Hembrugterrein* met foto's van Gé Dubbelman loopt nog tot en met zondag 24 september in het Zaan Museum. Op die dag is er ook een slotdebat (14.00 uur) over de toekomst van het terrein en presenteert Stichting Uitgeverij Noord-Holland een boek met o.a. foto's van Dubbelman (www.zaanmuseum.nl).

Bijzondere dagen Ter gelegenheid van *Monumentendag* is het Zaan museum op 9 en 10 september gratis te bezoeken. Op 10 september is er (ook gratis) een rondleiding langs monumenten op de Zaanse Schans. Op zaterdag 14 oktober is er weer de *Landelijke Archievendag* als aftrap voor de Week van de Geschiedenis. Het thema dit jaar is 'Geloof en Bijgeloof'.

SHOK Stichting Historisch Oost-Knollendam heeft haar eerste nieuwsbrief *De Dam* uitgegeven met verenigingsnieuws, historische artikelen, jaarkroniek, interview, foto's. Kortom, het is een zeer leeswaardige uitgave geworden. Op zaterdag 9 september is er tijdens Monumentendag in en rond pakhuis Koningsbergen een expositie met als thema 'Feest in Oost-Knollendam' (tel. SHOK secretariaat 075-6426316)

Schoolfoto's Het Historisch Genootschap Crommenie organiseert in De Bieb aan de Heiligeweg te Krommenie van 4 oktober tot en met 30 oktober een tentoonstelling van historische schoolfoto's.

Zaanse pop Henk Huisman, Cees Sierkerman en Rob Hendriks brengen de Zaanse pophistorie van de laatste vijftig jaar terug in de herinnering. 'Wij zitten klaar om overstelp't te worden', stond laatst in de krant. Met informatie over Zaanse popmuziek en bandjes uiteraard. Daar is dit drietal (oprichters van de Initiatiefgroep Zaanse Pophistorie) al een eind mee op weg. Kijkt u namelijk maar eens op www.zaansepophistorie.nl. Het is de bedoeling om in de toekomst een boek en cd's uit te brengen. Beschikt u nog over foto's, platen, krantenknipsels, loopt u dan even langs bij Cees Sierkerman van de cd-zaak aan het Krommenieërpad.

colofon

Deze nieuwsbrief verschijnt drie keer per jaar voor leden en begunstigers van de Historische Vereniging Wormerveer.

Redactie

Huib Bakker, Carole Post van der Linde, Atie Bouwmans

Fotobewerking

Harmen van 't Loo

Ontwerp

motiondezing, Wormerveer

Drukwerk

Drukkerij Bentvelzen, Wormer

Secretariaat

postbus 303, 1520 AH Wormerveer
tel. 075-6216238 of 6280522
e-mail hvw.wormerveer@lycos.nl

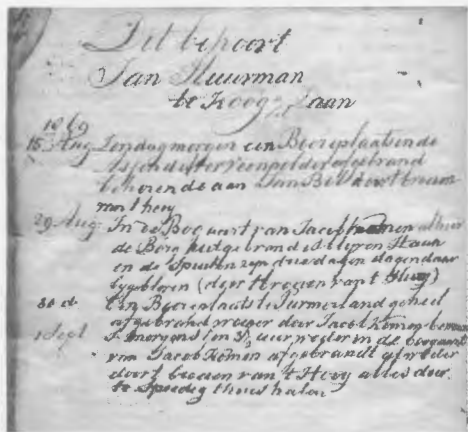
kantoor: achterzijde Zaanweg 4
open op maandag- en vrijdagmiddag van 13.30 tot 16.00 uur.

contributie 2006 € 13,50 (gezinslid € 7,50)
penningmeester Ruud Pauw (075-6873896)

Rabobank Zaanstreek 394910885
KvK Amsterdam 34180336

vervolg in **dank ontvangen**, Nieuwsbrief HWV jaargang 4, nummer 11 (augustus 2006)

streek' (uitgave ENFB afd. Zaanstreek/NIVON, 1982), 'Ach Lieve Tijd' nrs. 1, 2, 3, tijdschrift Zaanstreek (16 nummers), tijdschrift Zaanstreek, persoonsblad Gem. Zaanstad (3 nummers), Zaanstad Journaal 1980-1990, Windbrief: bijna complete jaargangen van 1981-2000, boek 'De vroegste geschiedenis van de Zaanstreek' (uitg. AWN, 1971), diverse knipsels en brochures; Dhr. **Fleur**, handgeschreven boekje van Jan Stuurman: Aantekeningen van brand welke zoo hier als elders plaatsgehad hebben Zedert den Jare (1654-1869);

N.N., diverse jaargangen Huisorgaan 'd'Acht Staten', 2x feestgids t.g.v. zilveren huwelijksfeest Gijs en Rina Kievith, catalogus bibliotheek Rusthuis van de Vereniging tot instandhouding van het Protestantse Weeshuis Wandelweg 65 Wormerveer, uitnodiging opening nieuwbouw van nieuwe Rusthuis op 8 juni 1953, mapje met Ansichtkaarten t.g.v. opening van het Bejaardenoord 'd'Acht Staten' op 1 juni 1978 met boekje, krantenknipsel interview met Gijs M. Kievith directeur Rusthuis d'Acht Staten, foto Rusthuis d'Acht Staten (1970), Reichsbanknota 50 Mark (30-11-1918), zilverbon (groot een gulden, 1938), receptieboek t.g.v. van 25-jarig zakenjubileum M. Kraaijer Kz (10-8-1938), uitnodiging namens het bestuur Gemeentebelangen 2 oktober 1945, vliegbewijs t.n.v. M. Kraaijer d.d. 29 mei 1928, rijbewijs A t.n.v. M. Kraaijer d.d. 28 november 1942 + foto, 3 bonnen t.w.v. 2 kilo ijzer en staal (uitgave tussen 1941 en 1945), 2x vrijstelling vordering van rijwielen (1942) t.n.v. M. Kraaijer en N.V. M. Kraaijer Kz, belastingkaart motorrijtuigenbelasting t.n.v. M. Kraaijer (periode 1 januari-31 maart 1940), bewijs van ontvangst Directoraat-Generaal van de prijzen controledienst op naam van N.V. M. Kraaijer Kz d.d. 13 april 1949, tijdelijke rijvergunning C ten name van M. Kraaijer, afgiftebewijs ingeleverde metalen t.n.v. M. Kraaijer (juli 1941), reactie op aanmelding luchtbeschermingsdienst Wormerveer (april 1939); **M. Schaap** (Zaandijk), kalender 1989 met Zaanse etsen door Gerrit de Jong (uitgave Albert Keijzer B.V. Zaandam), 2 kalenders 1994

met luchtfoto's van de Zaan rond 1924 (uitg. MBTZ), kalender 1984 met Zaanse tekeningen van Maarten Oortwijn, (uitg. Mij de Typhoon B.V.), kalender 1939 met tekeningen van Dingeman Korf (uitg. Alg. Ned. Geheelonthoudersbond), kalender 1961 met foto's Zaanstreek (uitg. Drukkerij Croes en Van Zeeventer, Koog a/d Zaan), kopie prenten van Zaandijk en Zaandam; Dhr. **Smit** (Begoniastraat), kledinghanger Smit's Kledingmagazijnen, handleiding voor puntenwaardering bij aankoop van textielgoederen, envelop met distributiebonnen uit periode 1914-1918, envelop met distributiebonnen (aardappels, boter, melk en brood) uit Tweede Wereldoorlog, foto Frans Room (4-5-1980) t.g.v. expositie in Het Oog van Zien te Zaandam, foto schilderij van Frans Mars van De Zaan met links het Zuideinde met molen De Eenhoorn en links daarvan het weeshuis, foto Stationsplein met op achtergrond De Nieuwe Sociëteit en oude postkantoor, diverse boeken van Cor Bruijn, Boon's magazijn, 10e jrg. nr. 10 (1908), foto's stoomolieslagerij De Vrede, fotomapje Foto van der Meulen met diverse afbeeldingen Wormerveer, kalenderplaten van Zaanweg rond 1900, verklaring bij Molenkaart van 1876, doosje De Jong's chocolade appel (papieren verpakking), Statuten en Huishoudelijke bepalingen der Wormerveerse Vereniging Samenwerking, krantenknipsel + foto fabriek Erve de Jong, 'Wat gebeurde er toen' - Klinkenberg; **J. Taal**, foto Elzard de Jong als winkelbediende met bakfiets bij Wed. Pot aan de Krommenieërweg; **Dick Zwart**, ets van Gerrit de Jong met voorstelling boerderij bij Dwingelo, 6 foto's rondleidingen Oude Begraafplaats (8-10-2005); **Maartje Steenbakker-Krijger**, grote zwart-wit foto van de 3 molens op de Zaanse Schans (achter glas), groepsfoto in lijst van personeel Wessanen (1930), oorkonde M.G. Krijger t.g.v. 25 jaar lid vakbond (1953), aquarel door Willem Pieter Klinkenberg voorstellende gezicht op Evertsenstraat en Noordeinde (ca. 1980), 6 plakboeken volleybalvereniging K.D.S. (foto's, negatieven, verslagen, krantenknipsels enz.) periode 1966 (fusie van V.G.W., V.O.P en Quick) tot 1980, vlag K.D.S.; **Cor Bakker** (Duitsland), brief met foto van moeder Bakker en pasgeboren zoon Cor in ziekenhuis Wormerveer; knipsels over Wormerveerse papiermolens; **Wim Barten**, foto van 1e klas St. Jozefschool (1966); **Mart Boere/Ed Meijns**, Archief QSC: 2 vlaggen QSC (1x groot met logo, 1x klein), handdoek QSC Wormerveer 1915-2000, t-shirt QSC 85 jaar 1915-2000, wimpel (groot) QSC 1915-1965, paraplu QSC, 2 bierglazen: QSC 1915-1965 en QSC 1915-1985, Huishoudelijk Reglement Voetbalver. Quick (1915), Huishoudelijk Reglement Ongevallenfonds QSC (1931), lot nr. 2542 voor de Grote Verloting ten bate van het Tribunefonds QSC, krantenknipsels uit 1943 en 1954, correspondentie bestuur, stukken koninklijke goedkeuring uit jaren 1921, 1931, 1959 en 1988, ontwerp monumentale zuil + correspondentie, spotprent wedstrijd Schagen-QSC

(1943), aanvraagform. voor vaste brandstoffen (1945/1946), foto Canadees elftal + handtekeningenlijst; **H. Boon**, papieren tas Royal Wessanen, document 'Herinneringen aan ruim 25 jaar lidmaatschap van de LTV-Wessanen', beurs van penningmeester van LTV Wessanen, krantenknipsel lijmvoverbrengers, Wessanen Inkoop Kontakt Reglement, aanvraagformulier voor benzinebonnen (oliecrisis 1973), benzinebonnen 1973, paperclip Friwessa, 4 affiches voetbaltoernooien Wessanen (1982/1984, 1990), consumptiebon voor 4e Wessanen Concern Voetbaltoernooi 4-6-1983; **P. Bruijn**, label uit kostuum 'Tailored for Piet Koene, Marktstraat 1'; Dhr. **Caspers** (Krommenie), brief 24 maart 1834: verzoek tot bewijs van onvermogen voor Klaas Heere aan Burg. Wormerveer, brief 17 juli 1834: certificaat Nationale Militie Prov. Noord-Holland dat Friedrich Boneker aan zijn verplichting heeft voldaan; **N. Rep** (Hoorn), dvd expositie Gerrit de Jong in Molenmuseum; **Piet Stelling**, boek 'Herbestemming oude fabrieken, nieuwe functies', boek Frans Room: 'De Zaansechetsen' (1980), knipsels over Dick Laan en de Zaanse film; Mevr. **Tuinhof**, bestek voor bouw politiebureau Wandelweg, inschrijvingsbiljet, tekening situatie terrein (1959) incl. de plaats van de Gashouders, tekening indeling begane grond, bestektekening (1958); **Wim Vollenga**, diverse uitgaven, o.a. clubbladen van het ANJV; Mevr. **Weij-v.d. Horst** (Krommenie), diverse kranten uit 1945 (Typhoon, De Waarheid, De Strijd (o.a. 6 handgeschreven nummers), Je Maintiendrai, Trouw, Ons Volk, De Vliegende Hollander, Werkend Nederland); **Jan Aafjes** (Wormerveer), dvd adoptieceremonie begraafplaats okt. 2004 en winterimpresie begraafplaats 'Wit is het laken' (jan. 2005); **I. Alberts**, preek van Ds. Jonker t.g.v. 25 jaar bestaan School met den Bijbel (10-11-1907); **Henk van 't Loo**, koekblik/spaarpot actie Dorpshuis West-Knollendam; **Henk de Wit** (Wormer), foto brug Nauernasche Vaart met stoomlocomotief (ca.1880); **Corry de Berg**, etiquette boekje van Magda Berman; **T. Kraaijer**, diverse oude krantenknipsels; **P. Aafjes**, foto broers Henk en Jan Aafjes op MS Antje (1946), foto MS Antje op de helling bij scheepswerf Bakker, dia Boer Jaopies in het veld bij Herderskindpad (1950), dia De Jonge Prins (1960); **Barend Bleij**, boek 'Wormerveer voor vijftig jaar: 10 jaar Wormerveerse Gemeenschap', boek '1905-1955 Gemeente Ziekenhuis'; **Henk Cox** (Hoorn), boek 'Notulen spreken', luchtfoto met een deel van Wormerveer, emaille bordje 'Kox heeft het', 16 foto's van pand Noordeinde 18 en directe omgeving, kopie krantenartikel over sluiting Kox in 1981, kopie advertentie Kox over sluiting winkel; **F. de Groen** (Wormer), fotootje van personeel van Dekker of Laan; **Heden en Verleden Club** (West-Knollendam), kalender West-Knollendam 2006; **Loes van Horssen**, Toetsing Europese richtlijnen en Flora- en Faunawet voor zuidelijk deel Guisveld in 2002 van Ecologisch bureau B. Kruijzen.

Zaans Aroma

*In het dorpje Jisp geboren,
getogen in het Wormerland,
gezet in het Goudastraatje
aan de Wormerveerse kant.*

*Met de nering daar begonnen
'k kwam bij elke rang en stand
ook bij de stoere arbeider
met 't eelt vaak in de hand.*

*Menig keer heb ik staan turen
naar de zwart gekleurde Zaan
'Spreeuw' en 'Pet' kwamen vertellen
't Zwemles wéér niet door kon gaan.*

*'k Rook de copra van 'De Engel'
bij Jan Dekker sneeuwde steeds 't chloor
bij de dames drong dat 'goedje'
tot in de nylonkousen door.*

*'t Slootje bij de Bankakade
en langs 't School en Hennepad,
was de stank vaak niet te harden.
Menig gladoor was het zat.*

*Ook de sloot achter 't Zaanweggie
werd wei geloosd door C.M.C.
en ook het vele visafval
van Piet Kok en firma Kee.*

*En de leerlucht dan van Tober,
ook die van de gasfabriek
en de rook van 't goederenspoortje
werd menig Wormerveerder ziek.*

*Lekkerder rook het patatvet
uit de kiosk van Jan Renooy.
'k Keek even schuin over 't Zaanpje
Oh wat is dat bochie mooi.*

*'k Proefde de zeeplucht van firma Hartog
maar je 'was' rook heerlijk schoon
en de zoete Engelse droplucht
zeker van Promena Boon.*

*Gerrit Kox z'n Sikkies lakken
drong vaak door in menig long.
Ook de hagelslag en 'Stroja'
van de Erve H. de Jong.*

*'t Stof van rap en zaagsel
't was meestal wat minder erg
die stoof langs 't Noordeinde
Oorzaak: firma Konijnenberg.*

*Weer die oliestank geroken:
vast en zeker van 'De Tijd'
en m'n wit gestoven kleding?
dader meelfabriek 'De Vlijt'.*

*Met de bijna negen kruisjes
heeft het mij nooit kwaad gedaan.
Snuif nog dagelijks de cacao aroma
van Gerkens en de Moriaan.*

© Antoon de Vries, 2006